

ΟΔΗΓΙΑ 96/97/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 20ής Δεκεμβρίου 1996

που τροποποιεί την οδηγία 86/378/ΕΟΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,την γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 119 της συνθήκης, κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών για όμοια εργασία μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών· ότι ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή ελάχιστοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται, άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσης εργασίας·

ότι, με την απόφασή του της 17ης Μαΐου 1990 στην υπόθεση 262/88: Barber κατά Guardian Royal Exchange Assurance Group⁽⁴⁾, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναγνωρίζει ότι όλες οι μορφές επαγγελματικών συντάξεων αποτελούν στοιχείο αμοιβής κατά την έννοια του άρθρου 119 της συνθήκης·

ότι, με την προαναφερόμενη απόφαση, όπως διευκρινίστηκε με την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1993 (υπόθεση C-110/91: Morani κατά Collo GmbH)⁽⁵⁾, το Δικαστήριο ερμηνεύει το άρθρο 119 της συνθήκης κατά τρόπο ώστε οι διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης απαγορεύονται γενικά και όχι μόνο όταν πρόκειται για τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης ή όταν μία επαγγελματική σύνταξη προσφέρεται ως αποζημίωση λόγω υποχρεωτικής συνταξιοδότησης για οικονομικούς λόγους·

ότι, σύμφωνα με το πρωτόκολλο 2 σχετικά με το άρθρο 119 της συνθήκης, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, οι παροχές δυνάμει

επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης δεν θεωρούνται ως αποδοχές εφόσον αντιστοιχούν σε περιόδους απασχόλησης πριν από τις 17 Μαΐου 1990, με εξαίρεση τους εργαζομένους ή τους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή καταθέσει αντίστοιχη ένσταση σύμφωνα με το ισχύον εθνικό δίκαιο·

ότι, στις αποφάσεις του της 28ης Σεπτεμβρίου 1994⁽⁶⁾ (υπόθεση C-57/93: Vroege κατά NCIV Instituut voor Volkshuisvesting BV και υπόθεση C-128/93: Fisscher κατά Voorhuis Hengelo BV), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το προαναφερόμενο πρωτόκολλο δεν θίγει το δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα, το οποίο εξακολουθεί να διέπεται από την απόφαση της 13ης Μαΐου 1986 για την υπόθεση 170/84: Bilka-Kaufhaus GmbH κατά Hartz⁽⁷⁾ και ότι ο περιορισμός των χρονικών συνεπειών της απόφασης της 17ης Μαΐου 1990 για την υπόθεση C-262/88: Barber κατά Guardian Royal Exchange Assurance Group δεν ισχύει για το δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα· ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης ότι οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής βάσει του εθνικού δικαίου μπορούν να αντιταχθούν και στους εργαζομένους που προβάλλουν δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα, κατά το μέτρο που οι κανόνες αυτοί δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί όσον αφορά τις προσφυγές αυτού του είδους από ότι για τις παρόμοιες προσφυγές εσωτερικής φύσεως και ότι δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση προβλεπόμενων από το κοινοτικό δίκαιο δικαιωμάτων· ότι το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το γεγονός ότι ο εργαζόμενος μπορεί να αξιώσει αναδρομικά την υπαγωγή του σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολή των εισφορών για το διάστημα της αναδρομικής υπαγωγής·

ότι ο αποκλεισμός εργαζομένων από επιχειρησιακό ή τομεακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης λόγω της φύσεως των συμβάσεων εργασίας τους, ενδέχεται να συνιστά έμμεση διάκριση κατά των γυναικών·

ότι, με την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1993 (υπόθεση C-132/92: Birds Eye Walls Ltd κατά Friedel M. Roberts)⁽⁸⁾, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το άρθρο 119 της συνθήκης δεν απαγορεύει, κατά τον υπολογισμό του ύψους της μεταβατικής συντάξεως, καταβαλλόμενης από τον εργοδότη στους (στις) μισθωτούς (-ές) που έχουν λάβει πρόωγη σύνταξη για λόγους υγείας και προοριζόμενης να

(¹) ΕΕ αριθ. C 218 της 23. 8. 1995, σ. 5.

(²) Γνώμη που διατυπώθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1996 (ΕΕ αριθ. C 362 της 2. 12. 1996).

(³) ΕΕ αριθ. C 18 της 22. 1. 1996, σ. 132.

(⁴) Συλλογή 1990, σ. I-1889.

(⁵) Συλλογή 1993, σ. I-6591.

(⁶) Συλλογή 1994, σ. I-4541 και Συλλογή 1994, σ. I-4583, αντίστοιχα.

(⁷) Συλλογή 1994, σ. I-1607.

(⁸) Συλλογή 1993, σ. I-5579.

αντισταθμίσει, κυρίως, την απώλεια εισοδήματος που οφείλεται στο ότι δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί η απαιτούμενη για την καταβολή της νόμιμης συντάξεως ηλικία, να λαμβάνεται υπόψη το ποσό της νόμιμης συντάξεως που θα καταβληθεί στο μέλλον και να μειώνεται αντιστοίχως το ποσό της μεταβατικής συντάξεως, καίτοι για την ηλικία μεταξύ 60 και 65 ετών αυτό έχει ως συνέπεια ότι στην πρώην μισθωτή καταβάλλεται μεταβατική σύνταξη μικρότερη από την καταβαλλόμενη στον άνδρα ομόλογό της, η δε διαφορά αυτή ισοδυναμεί προς το ποσό της νόμιμης συντάξεως την οποία δικαιούται η γυναίκα από την ηλικία των 60 ετών βάσει των περιόδων απασχόλησεως που έχει συμπληρώσει στον εν λόγω εργοδότη·

ότι, με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1993 (υπόθεση C-109/91: Ten Uever κατά Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glanzenwassers-en Schoonmaakbedrijf) ⁽¹⁾, καθώς και με τις αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1993 (υπόθεση C-110/91: Moroni κατά Collo GmbH), της 22ας Δεκεμβρίου 1993 (υπόθεση C-152/91: Neath κατά Hugh Steeper Ltd) ⁽²⁾ και της 28ης Σεπτεμβρίου 1994 (υπόθεση C-200/91: Coloroll Pension Trustees Limited κατά Russel και λοιπών) ⁽³⁾, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι, δυνάμει της απόφασης της 17ης Μαΐου 1990 (υπόθεση C-262/88: Barber κατά Guardian Royal Exchange Assurance Group), δεν δύναται να γίνει επίκληση του άμεσου αποτελέσματος του άρθρου 119 της συνθήκης, προκειμένου να απαιτηθεί ίση μεταχείριση σε θέματα επαγγελματικών συντάξεων, παρά μόνο για τις παροχές που οφείλονται λόγω περιόδου απασχόλησης μεταγενέστερης της 17ης Μαΐου 1990, με εξαίρεση που προβλέπεται υπέρ των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, έχουν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή έχουν υποβάλει ισοδύναμη κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ένσταση·

ότι, με τις προαναφερόμενες αποφάσεις του (υπόθεση C-109/91: Ten Oever κατά Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glanzenwassers-en Schoonmaakbedrijf και υπόθεση C-200/91: Coloroll Pension Trustees Limited κατά Russell και λοιπών), το Δικαστήριο επιβεβαιώνει εκ νέου ότι ο περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων της απόφασης Barber έχει εφαρμογή στις συντάξεις επιζώντων και ότι, επομένως, δεν μπορεί να προβληθεί αξίωση για ίση μεταχείριση στον τομέα αυτόν, παρά μόνο σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990, με εξαίρεση τα άτομα τα οποία, πριν από την ημερομηνία αυτή, έχουν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή έχουν υποβάλει ισοδύναμη κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ένσταση·

ότι, επιπλέον, με τις αποφάσεις του στην υπόθεση C-152/91 και στην υπόθεση C-200/91, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι εισφορές των μισθωτών σε συνταξιοδοτικά συστήματα τα οποία εγγυώνται μια καθορισμένη οριακή παροχή πρέπει να είναι ισόποσες για άνδρες και γυναίκες, επειδή καλύπτονται από το άρθρο 119 της συνθήκης, ενώ η ανισότητα των εργοδοτικών εισφορών, οι οποίες καταβλήθηκαν στο πλαίσιο συστημάτων καθορισμένων παροχών,

χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, λόγω της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών παραγόντων ανάλογα με το φύλο δεν εμπίπτει στην ίδια διάταξη·

ότι, με τις αποφάσεις της 28ης Σεπτεμβρίου 1994 ⁽⁴⁾ (υπόθεση C-408/91: Smith κατά Advel System και υπόθεση C-28/93: Van den Akker κατά Stichting Shell Pensioenfonds), το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 119 της συνθήκης, δεν επιτρέπεται ένας εργοδότης ο οποίος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα συμμόρφωσης με την απόφαση Barber της 17ης Μαΐου 1990 (C-262/88), να αυξήσει την ηλικία συνταξιοδότησης των γυναικών στο ίδιο επίπεδο με την αντίστοιχη ηλικία των ανδρών, όσον αφορά τις περιόδους απασχόλησης μεταξύ της 17ης Μαΐου 1990 και της ημερομηνίας έναρξης της ισχύος των προαναφερθέντων μέτρων· αντιθέτως, για περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της ημερομηνίας αυτής, το άρθρο 119 δεν απαγορεύει την παραπάνω διαδικασία· ότι, για περιόδους απασχόλησης προγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990, το κοινοτικό δίκαιο δεν επέβαλε καμία υποχρέωση η οποία θα μπορούσε να δικαιολογεί εκ των υστέρων περιορισμό των πλεονεκτημάτων τα οποία ίσχυαν για τις γυναίκες·

ότι, με την προαναφερόμενη απόφαση στην υπόθεση C-200/91: Coloroll Pension Trustees Limited κατά Russel και λοιπών, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι συμπληρωματικές παροχές που απορρέουν από τις παροχές που έχουν καταβληθεί εντελώς προαιρετικώς από τους μισθωτούς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 119 της συνθήκης·

ότι η Επιτροπή, με το τρίτο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα δράσης της (1991-1995), για τις ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών ⁽⁵⁾, μεταξύ των ενεργειών που επελέγησαν, δίνει εκ νέου έμφαση στη λήψη των κατάλληλων μέτρων ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες της απόφασης της 17ης Μαΐου 1990 στην υπόθεση 262/88 (Barber κατά Guardian Royal Exchange Assurance Group)·

ότι η απόφαση αυτή συνεπάγεται απαραίτητως τη μερική ακυρότητα ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 86/378/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1986, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης ⁽⁶⁾, όσον αφορά τους μισθωτούς·

ότι το άρθρο 119 της συνθήκης εφαρμόζεται άμεσα και μπορεί να γίνει επίκληση σε αυτό ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, και τούτο έναντι οποιουδήποτε εργοδότη είτε αυτός είναι ιδιώτης ή νομικό πρόσωπο, και είναι καθήκον αυτών των δικαστηρίων να εξασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων που παρέχει η διάταξη αυτή στους πολίτες·

ότι, πάντως, για λόγους ασφάλειας δικαίου, είναι αναγκαία η τροποποίηση της οδηγίας 86/378/ΕΟΚ, ώστε να προσαρμοστούν οι διατάξεις της που επηρεάζονται από τη νομολογία Barber,

⁽¹⁾ Συλλογή 1993, σ. I-4879.

⁽²⁾ Συλλογή 1993, σ. I-6953.

⁽³⁾ Συλλογή 1994, σ. I-4389.

⁽⁴⁾ Συλλογή 1994, σ. I-4435 και Συλλογή 1994, σ. I-4527, αντίστοιχα.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 142 της 31. 5. 1991, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. L 225 της 12. 8. 1986, σ. 40.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

2. Το άρθρο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 1

Η οδηγία 86/378/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 2

1. Ως “επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης” θεωρούνται τα συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια μιας επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, ενός οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώνουν ή να υποκαθιστούν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, είτε η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική είτε προαιρετική.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολούμενων·
- β) στα συστήματα των αυτοαπασχολούμενων που έχουν μόνο ένα μέλος·
- γ) στην περίπτωση των μισθωτών, στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης·
- δ) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν:
 - είτε συμπληρωματικές παροχές,
 - είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολούμενων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών·
- ε) στα επαγγελματικά συστήματα στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

3. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία της συνταξιοδότησης για τη χορήγηση νόμιμης σύνταξης, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία της νόμιμης σύνταξης, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν την ηλικία της νόμιμης σύνταξης.»

«Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή/και την πρακτική.»

3. Το άρθρο 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 6

1. Μεταξύ των διατάξεων που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης πρέπει να περιληφθούν οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου:

- α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε επαγγελματικό σύστημα·
- β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα·
- γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο σύστημα ή με ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο σύστημα, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό·
- δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές·
- ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου·

στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση·

ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·

η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εν αυτό απαιτείται αναγκαστικά προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες εισφορές.

Στην περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες παροχές χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία (παραδείγματα των οποίων διαβιβάζονται συνημμένα), μπορεί να είναι άνισα, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του συστήματος·

θ) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργαζομένων·

να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτών, εκτός από:

— την περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες εισφορές, εάν στόχος είναι η εξίσωση ή η προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων·

— την περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες παροχές, χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, εφόσον οι εργοδοτικές εισφορές προορίζονται για να συμπληρώσουν το χρηματικό ποσό το οποίο είναι απαραίτητο για να καλυφθεί το κόστος των καθορισμένων αυτών παροχών·

ι) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα.

2. Όταν η χορήγηση των παροχών που απορρέουν από την παρούσα οδηγία επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης του συστήματος, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης.»

4. Το άρθρο 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 8

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων των αυτοαπασχολούμενων, οι οποίες αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, να αναθεωρηθούν το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1993.

2. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί εμπόδιο προκειμένου τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα αυτοαπασχολούμενων, χρονικώς προγενέστερη της αναθεώρησης του συστήματος αυτού να εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ισχύε κατά την περίοδο εκείνη.»

5. Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Όσον αφορά τα συστήματα των αυτοαπασχολούμενων, τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την υποχρεωτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά:

α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης καθώς και τις συνέπειες που είναι δυνατόν να προκύψουν για άλλες παροχές:

— είτε μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η ίση αυτή μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα·

— είτε, το αργότερο, μέχρις ότου η εφαρμογή της αρχής αυτής επιβληθεί με οδηγία·

β) τη σύνταξη των επιζώντων, μέχρις ότου επιβληθεί με οδηγία, όσον αφορά αυτό το θέμα, η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα εκ του νόμου συστήματα κοινωνικής ασφάλισης·

γ) την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο θ) πρώτο εδάφιο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999.»

6. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 9α

Οι περιπτώσεις όπου άνδρες και γυναίκες έχουν τη δυνατότητα ελαστικής ηλικίας συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους, δεν θεωρούνται ασύμβατες με την παρούσα οδηγία.»

7. Προστίθεται το ακόλουθο παράρτημα:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παραδείγματα ενδεχόμενων άνισων στοιχείων όσον αφορά τα συστήματα καθορισμένων παροχών χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, που αναφέρονται στο άρθρο 6 στοιχείο η):

— μετατροπή μέρους μιας περιοδικής σύνταξης σε κεφάλαιο·

— μεταφορά συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων·

— σύνταξη επιζώντος καταβλητέα στο δικαιούχο έναντι παραίτησης από μέρος της ετήσιας σύνταξης·

— μειωμένη σύνταξη όταν ο εργαζόμενος επιλέγει πρόωγη συνταξιοδότηση.»

Άρθρο 2

1. Τα μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, όσον αφορά τους μισθωτούς, πρέπει να καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, έχουν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή έχουν υποβάλει ισοδύναμη κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ένσταση. Στην περίπτωση αυτή, τα μέτρα εφαρμογής πρέπει να ισχύουν αναδρομικά από την 8η Απριλίου 1976 και να καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες αυτής της ημερομηνίας. Για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα μετά από την 8η Απριλίου 1976, η ημερομηνία αυτή αντικαθίσταται από την ημερομηνία κατά την οποία το άρθρο 119 συνθήκης κατέστη εφαρμοστέο στο έδαφός τους.

2. Η δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1 δεν επηρεάζει τους εθνικούς κανόνες που αφορούν τις προθεσμίες προσφυγής του εθνικού δικαίου, οι οποίοι μπορούν να αντισταχθούν στους εργαζομένους ή στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, οι οποίοι είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή είχαν εγείρει ισοδύναμη ένσταση κατά το εθνικό δίκαιο πριν από τις 17 Μαΐου 1990, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί οι κανόνες δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί για αυτού του είδους τις προσφυγές απ' ό,τι για ανάλογες προσφυγές εσωτερικού χαρακτήρα και ότι δεν καθιστούν πρακτικά αδύνατη τη άσκηση του κοινοτικού δικαίου.

3. Για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα μετά τις 17 Μαΐου 1990 και τα οποία, την 1η Ιανουαρίου 1994, ήταν συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, η ημερομηνία 17 Μαΐου 1990 στις παραγράφους 1 και 2 της παρούσας οδηγίας αντικαθίσταται από την 1η Ιανουαρίου 1994.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιουλίου 1997. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από

παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της αναφοράς αυτής καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, το αργότερο δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, όλα τα χρήσιμα στοιχεία προκειμένου να μπορέσει η Επιτροπή να συντάξει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Q

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 1996.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

S. BARRETT